

Nominácie na udelenie ocenenia Výročná cena Samuela Zocha za rok 2025

Jozef Lohyňa

bývalý zápasník vo voľnom štýle, jediný slovenský zápasnícky majster sveta a držiteľ bronzovej medaily z Olympijských hier v Soule 1988

navrhovateľ: Ing. Patrícia Mešťan, MA, riaditeľka Úradu BSK

stručný popis, zdôvodnenie nominácie: Slovensko nemalo v histórii väčšiu zápasnícku osobnosť, akou je Jozef Lohyňa, rodák zo Zlatých Moraviec. V zbierke trofejí má bronzovú olympijskú medailu zo Soulu 1988, a ako jediný zo zápasníkov na Slovensku a v Česku aj titul majstra sveta vo voľnom štýle z Tokia z roku 1990. Z majstrovstiev sveta má celkovo až tri medaily (1 zlatú, 1 striebornú a 1 bronzovú) a z európskych šampionátov päť medailí (1 striebornú a 4 bronzové). Štartoval na troch olympiádach a vždy skončil v prvej päťke. Cenné kovy na vrcholných súťažiach získaval v rozpätí dlhých dvanástich rokov. Ako jediný reprezentant úpolových (bojových) športov spomedzi Slovákov sa v roku 1990 tešil aj z titulu najúspešnejšieho športovca ČSSR. Vyrastal v Handlovej, no na žinenkách začínal ako 11-ročný v neďalekej Prievidzi, v meste známom silnou zápasníckou tradíciou. Najskôr zápasil spoločne aj so svojím bratom Ľubomírom, ten však pred pretekárskou dráhou uprednostnil dráhu trénerskú, zatiaľ čo Jozef vyrástol do svetovosti pod vedením trénera Mikuláša Timka. Jeho špecialitou bol obávaný chmat menom „krestačka“. Športová bilancia Jozefa Lohyňa vzbudzuje rešpekt a úctu, čo si však vyslúžil aj vďaka svojmu celkovému vystupovaniu. V roku 1991 získal hlavnú Cenu fair-play Československého olympijského výboru. A dostalo sa mu aj pocty nastupovať na otváracom ceremoniáli olympijských hier so štátnou vlajkou v rukách, a to dokonca až dvakrát – v roku 1992 v Barcelone pri poslednom štarte československej výpravy a v roku 1996 v Atlante pri premiére samostatnej Slovenskej republiky. Jozef Lohyňa je športovou legendou a najväčšou zápasníckou osobnosťou v histórii Slovenska.

Vincent Dubeň

slovenský horolezec, člen československej vedecko-horolezeckej expedície do Himalájí v roku 1984

navrhovateľ: RNDr. Martin Zaťovič, poslanec BSK, starosta BA-Dúbravka

stručný popis, zdôvodnenie nominácie: Patrí k významným osobnostiam československého horolezectva. Od mladosti sa venoval vysokohorskej turistike a horolezectvu, pričom vrcholom jeho aktívnej športovej kariéry bola účasť na československej vedecko-horolezeckej expedícii do Himalájí v roku 1984. Táto výprava sa zapísala do dejín ako mimoriadne úspešná – jej členovia dosiahli tri významné svetové prvenstvá vrátane prvovýstupu československých horolezcov na najvyššiu horu sveta Mount Everest. Expedíciu popredných československých horolezcov viedol horolezec a geograf František Kele. Význam výpravy presahoval športový rozmer – Slovensko sa v tom čase zaradilo medzi prvé krajiny, ktoré sa prihlásili ku Káthmandskej deklarácii o horských aktivitách a pripojili sa k ochrane prírody v národnom parku Sagarmatha, čo je nepálsky názov pre Mount Everest. Za príkladný čin v duchu fair play bol Vincent Dubeň ocenený Čestným uznaním Klubu fair play Československého olympijského výboru v roku 1982. Od roku 1971 žije v bratislavskej Dúbravke, kde je vnímaný ako osobnosť, ktorá svojimi výkonmi a postojmi reprezentovala hodnoty odvahy, spolupráce a zodpovednosti. Jeho meno zostáva trvalou súčasťou histórie slovenského a československého horolezectva. V roku 2025 oslávil významné životné jubileum – 85 rokov.

Príloha č. 2 – Zoznam nominácií na Ocenenia BSK za rok 2025 odporúčaný Výberovou komisiou pre Ocenenia BSK

Mgr. Peter Jaroš

spisovateľ, prozaik, redaktor, dramaturg, filmový a televízny scenárista a významná osobnosť modernej slovenskej literatúry

navrhovateľ: Mgr. Rudolf Kusý, poslanec BSK

stručný popis, zdôvodnenie nominácie: Vyštudoval na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave odbor slovenčina a ruština. Profesionálne má za sebou bohatú kariéru v oblasti filmu, rozhlasu a vydavateľskej činnosti. Pôsobil ako redaktor vydavateľstva Mladé letá a týždenníka Kultúrny život, bol scenáristom, ústredným dramaturgom v Slovenskej filmovej tvorbe, korešpondentom redakčnej skupiny anglickej encyklopédie „Who is who“, pracoval v literárnej redakcii Československého rozhlasu v Bratislave, v Národnom literárnom centre, v Národnom osvetovom centre a v Štúdiu hraných filmov. Je čestným predsedom Spolku slovenských spisovateľov (SSS) a predsedom edičnej rady Vydavateľstva SSS, s. r. o. , od roku 1990 je členom Slovenského filmového zväzu, ďalej je predsedom Spoločnosti Ladislava Novomeského, členom Klubu nezávislých spisovateľov a Slovenského centra PEN a členom redakčnej rady časopisu Slovenské pohľady na literatúru a umenie. Dokonca bol istý čas aj poslancom NR SR (1992-1994). Patrí medzi najvýznamnejších slovenských autorov druhej polovice 20. storočia a jeho tvorba z neho robí jedného z najznámejších spisovateľov. Radí sa do strednej generácie slovenských prozaikov. Vo svojej literárnej tvorbe sa systematicky venuje témam rodiny, práce, zodpovednosti a kontinuity života, pričom výrazným symbolom jeho diela sa stala včela ako znak usilovnosti, súdržnosti a pretrvávania hodnôt. Týmto spôsobom posilňuje úctu k tradíciám, práci a medziľudským vzťahom. Je autorom desiatok literárnych diel, z ktorých román „Tisícročná včela“ patrí k vrcholom slovenskej prózy. Jeho filmové spracovanie od Juraja Jakubiska sa stalo kultúrnym fenoménom a prispelo k popularizácii slovenskej literatúry doma aj v zahraničí. Podľa vlastnej predlohy napísal tiež scenár k filmu Martina Ťapáka „Pacho, hybský zbojník“, ktorý sa rovnako stretol s mimoriadnym diváckym úspechom. Jeho romány, novely a výbery z poviedok vyšli knižne aj v češtine, poľštine, bulharčine, ruštine, macedónčine a arabčine. Matica slovenská mu v roku 2025 udelila Mimoriadnu cenu Matice slovenskej za prínos pre matičné hnutie, slovenskú kultúru, filmovú kultúru a literatúru. Navrhovateľ navrhuje udeliť Výročnú cenu Samuela Zocha za mimoriadny a dlhodobý prínos pre slovenskú kultúru. Je to osobnosť, ktorej činnosť prispieva k duchovnému, kultúrnemu a spoločenskému rozvoju Slovenska nielen kvalitou svojej umeleckej tvorby, ale aj jej trvalým odkazom. Jeho diela formujú čitateľov k empatii, k úcte k minulosti a k zodpovednosti za budúcnosť. V roku 2025 oslávil životné jubileum – 85 rokov.

Ing. Mila Haugová

slovenská poetka, prekladateľka a esejistka, významná osobnosť modernej slovenskej literatúry

navrhovateľ: RNDr. Martin Zaťovič, poslanec BSK, starosta BA-Dúbravka

stručný popis, zdôvodnenie nominácie: Nevšedná a výnimočná umelkyňa, spisovateľka a redaktorka sa narodila v Budapešti, ale detstvo prežila na rôznych miestach. Absolvovala Vysokú školu poľnohospodársku v Nitre, pôsobila ako agronómka neskôr ako učiteľka. Po okupácii Československa vojskami Varšavskej zmluvy emigrovala do Kanady, no vrátila sa do vlasti. Aktuálne žije striedavo v Bratislave a v Zajačej doline pri Leviciach. Dlhodobo patrí k najvýraznejším a najproduktívnejším slovenským poetkám. Je autorkou desiatok básnických zbierok a autobiografických próz, v ktorých sa vyznačuje osobitou poetikou, existenciálnou hĺbkou a silným introspektívnym rozmerom. Jej tvorba bola preložená do viacerých svetových jazykov a prezentovaná na medzinárodných literárnych festivaloch a rezidenčných pobytoch. Za svoju literárnu činnosť získala množstvo významných domácich aj zahraničných ocenení, napríklad Medzinárodnú cenu Vilenica, Cenu Dominika Tatarku, Cenu Nadácie Tatra banky za umenie, Zlatú vlnu a prezidentka Zuzana Čaputová jej udelila Pribinov kríž II. stupňa za literatúru. Jej dielo má trvalý kultúrny a spoločenský význam.

Príloha č. 2 – Zoznam nominácií na Ocenenia BSK za rok 2025 odporúčaný Výberovou komisiou pre Ocenenia BSK

Mgr art. et Mgr. art. Eva Borušovičová, ArtD. (in memoriam)

slovenská scenáristka, režisérka, dramatička, spisovateľka a vysokoškolská pedagogička

navrhovateľ: Ing. Soňa Svoreňová, poslankyňa BSK

stručný popis, zdôvodnenie nominácie: Začiatkom 90. rokov vyštudovala na Filmovej fakulte VŠMU v Bratislave najskôr dramaturgiu a scenáristiku a následne aj réžiu. Už počas štúdia začala spolupracovať so Slovenskou televíziou ako scenáristka a režisérka relácií pre deti, okrem iných aj „Od Kuka do Kuka“. Spolu s Vladimírom Adáskom a Vladimírom Struhárom sa podpísala pod študentský poviedkový film „100 percentne čistá láska“. Ako režisérka debutovala v roku 1997 celovečerným filmom „Modré z neba“ s Emíliou Vašáryovou a Slávkou Halčákovou. Režirovala tiež detský film „Amálka, ja sa zbláznim“ a film „Vadí nevádi“ z roku 2001, ktorý napísala so svojou sestrou Soňou. Na prelome tisícročia sa stala súčasťou redaktorského tímu kultového internetového magazínu InZine. V roku 2009 mal premiéru film „Jánošík – Pravdivá história“ podľa jej absolventského scenára. Fascinovali hrdinovia našej histórie, dokázala roky študovať archívne dokumenty, aby vykreslila dobové reálie a odhalila často nevypovedané motivácie tých najznámejších postáv z učebníc dejepisu. Ďalšou takouto postavou bol Štefánik, a tak v roku 2017 uviedlo nitrianske Divadlo Andreja Bagara jej inscenáciu o Milanovi Rastislavovi Štefánikovi. V Divadle L+S sa dodnes hrávajú jej úspešné vzťahové komédie „69 vecí lepších než sex“ a „Zajačik“. Taktiež písala a režirovala rozhlasové hry pre dospelých aj deti. Publikovala aj pod pseudonymom Maxim E. Matkin, vyšlo jej viacero kníh pre dospelých. Budúcim filmárom vracala získané skúsenosti v Ateliéri filmovej a televíznej réžie VŠMU. Dlhé roky bola členkou poroty Ceny Nadácie Tatra banky. Popritom sa naďalej venovala scenáristike, písaniu divadelných a rozhlasových hier, filmovým scenárom a režirovaniu audiokníh priamo vo Vrakuni. Eva Borušovičová bola nielen scenáristkou, režisérkou a spisovateľkou, ktorej tvorba pomáhala celej generácii nájsť zmysel v udalostiach každodenného života, ale aj veľmi aktívnou Vrakunčankou, ktorá vždy rada podporila zmysluplnú aktivitu v mestskej časti. Životná energia, humor, láskavosť a nádej boli tým, čo definovalo nielen jej prozaické texty, divadelné a rozhlasové hry či filmy, ale aj jej životný postoj, ktorý okolo seba neochvejne šírila. V centre stoja vždy vzťahy – kamarátske, partnerské, milenecké, susedské, s neznámymi ľuďmi. Pred 16-timi rokmi sa s rodinou usadila vo Vrakuni, v blízkosti jej celoživotnej priateľky Barbory Kardošovej, kde vytvorili susedskú komunitu. Do tejto štvrte priťahovala ľudí nielen z celého Slovenska, ale i zo zahraničia. Zakladala a šírila koncept knižných klubov, ženských kruhov, výmenných večierkov použitých vecí a oblečenia dávno predtým, ako sa to stalo módnym. Vrakunčania ju poznali ako „dobrú vílu“ miestnej knižnice, vždy ochotnú viesť literárnu debatu, čítanie alebo krst novej knihy. Jej tvorba bola pevne zakotvená v našej krajine a dávala ľuďom silu, radosť i pocit, že to má zmysel. To je jej odkaz. Zomrela ako 55-ročná po ťažkej chorobe.

Príloha č. 2 – Zoznam nominácií na Ocenenia BSK za rok 2025 odporúčaný Výberovou komisiou pre Ocenenia BSK

Mgr. art. Jozef Kundlák

slovenský operný spevák – tenor, pedagóg a medzinárodne uznávaný interpretačný umelec, ktorý významne reprezentoval slovenské vokálne umenie na svetových operných scénach

navrhovateľ: Ernest Németh, starosta Obce Dunajská Lužná

stručný popis, zdôvodnenie nominácie: Patrí medzi najvýraznejšie osobnosti slovenského operného spevu druhej polovice 20. storočia a začiatku 21. storočia. Vyššie odborné štúdium absolvoval na konzervatóriu v odbore sólový spev, ktoré ukončil ako najlepší absolvent roka. Následne pokračoval v štúdiu na VŠMU v Bratislave, kde ukončil bakalárske štúdium v odbore dirigovanie orchestra a magisterské štúdium v študijnom programe skladba a dirigovanie. V období 1983 až 2019 bol sólistom opery Slovenského národného divadla. Na domácej scéne stvárnil rozsiahly repertoár lyrických a lyricko-dramatických tenorových úloh, medzi ktoré patrili postavy v operách Mozarta, Haydna, Donizettiho, Rossiniho, Wagnera, Straussa či Dvořáka. Významné miesto v jeho repertoári mali aj oratoriálne diela. Počas svojej umeleckej kariéry účinkoval v stovkách predstavení v popredných slovenských aj zahraničných operných domoch, koncertných sálach, rozhlasových a televíznych štúdiách. Spolupracoval s najvýznamnejšími svetovými dirigentmi a sólistami a vystupoval na prestížnych scénach vrátane milánskej La Scaly. Účinkoval takmer vo všetkých európskych krajinách, ale aj v Číne a Japonsku. Je víťazom speváckej súťaže Luciana Pavarottiho v roku 1985 vo Philadelphii. Jeho umelecké kvality sú zachytené na viacerých CD a DVD nahrávkach. Popri aktívnej umeleckej činnosti sa venuje pedagogickej práci. Pôsobí ako dirigent a externý pedagóg v opernom štúdiu VŠMU v Bratislave a ako samostatný učiteľ profesionálnych predmetov na Cirkevnom konzervatóriu v Bratislave. Svojím profesionálnym aj ľudským prístupom odovzdáva bohaté umelecké skúsenosti mladším generáciám a dlhodobo prispieva k rozvoju hudobného a kultúrneho života nielen v Bratislavskom kraji. V minulosti bol zaangažovaný do života Dunajskej Lužnej aj ako obecný poslanec. Doteraz rozdáva radosť pri speve žalmov v kostole a so svojimi sólovými spevmi v rámci koncertov Chrámového zboru Madony Žitného ostrova v Dunajskej Lužnej. V roku 2026 oslávi životné jubileum – 70 rokov.

Dezider „Dežo“ Ursiny (in memoriam)

slovenský bigbítový a artrockový hudobník, skladateľ, spevák a dramaturg, ktorý významne ovplyvnil vývoj modernej slovenskej populárnej a rockovej hudby

navrhovateľ: MUDr. Juraj Štekláč, poslanec BSK

stručný popis, zdôvodnenie nominácie: Už od detstva mal blízky vzťah k hudbe. Ako jedenástočný dostal svoju prvú gitaru a veľmi skoro sa stal výraznou osobnosťou formujúcej sa slovenskej bigbítovej a neskôr modernej rockovej scény. V roku 1964 spoluzaložil legendárnu skupinu The Beatmen, ktorá sa výrazne inšpirovala tvorbou skupiny The Beatles a patrila k najprogressívnejším hudobným zoskupeniam svojej doby. Po rozpade kapely pokračoval v hudobnej dráhe ako spoluzakladateľ skupiny Soulmen spolu s Fedorom Frešom a Vladom Malým. Neskôr založil hudobné zoskupenie Provisorium, v ktorom spolupracoval s Jankom Lehotským a Jarom Filipom. Od roku 1979 pôsobil vo formácii Burčiak a od roku 1982 spolupracoval s kapelou Prognóza. Do roku 1994 vydal 12 pôvodných slovenských a 4 anglické albumy, pričom na jedenástich z nich spolupracoval s básnikom a textárom Ivanom Štrpkom. Jeho hudobná tvorba sa postupne posúvala k intímnejším a náročnejším skladbám, zameraným na textovú stránku a sústredené počúvanie, čo ovplyvnilo aj jeho menšiu koncertnú aktivitu. Okrem hudby sa výrazne presadil aj ako autor hudby pre televíziu a film, najmä ku kultovému televízному muzikálu „Neberte nám princeznú“. Keďže vyštudoval filmovú a televíznu dramaturgiu na VŠMU v Bratislave, pracoval aj vo filmových ateliéroch na Kolibe ako dramaturg krátkeho filmu. Pôsobil aj ako režisér, dramaturg a scenárista filmovej tvorby, na konte má deväť dokumentárnych filmov. Dežo Ursiny zomrel ako 47-ročný na následky ťažkej choroby. Napriek krátkemu životu zanechal v slovenskej kultúre mimoriadne silný a trvalý odkaz. Jeho tvorba dodnes ovplyvňuje ďalšie generácie hudobníkov a poslucháčov. V roku 2021 mu prezidentka SR Zuzana Čaputová udelila štátne vyznamenanie Pribinov kríž II. triedy in memoriam za mimoriadne zásluhy o kultúrny rozvoj Slovenskej republiky.

Príloha č. 2 – Zoznam nominácií na Ocenenia BSK za rok 2025 odporúčaný Výberovou komisiou pre Ocenenia BSK

prof. Ing. Pavel Alexy, PhD.

popredný slovenský vedec a vysokoškolský pedagóg, uznávaný odborník v oblasti technológie polymérov a vývoja ekologických materiálov

navrhovateľ: JUDr. Roman Mács, poslanec BSK, primátor Mesta Pezinok

stručný popis, zdôvodnenie nominácie: Patrí medzi najvýznamnejšie osobnosti súčasnej slovenskej vedy. Svoju profesionálnu dráhu dlhodobo spája s Fakultou chemickej a potravinárskej technológie Slovenskej technickej univerzity v Bratislave, kde pôsobí ako vysokoškolský pedagóg a vedúci oddelenia plastov, kaučuku a vlákien. Vo svojom výskume sa systematicky zameriava na vývoj ekologických materiálov, ktoré reagujú na globálne environmentálne výzvy a prispievajú k udržateľnému rozvoju spoločnosti. Jeho celoživotným vedeckým vrcholom je vynález unikátneho bioplastu druhej generácie nonoilen, ktorý je vyrobený z obnoviteľných zdrojov a plne biologicky rozložiteľný a kompostovateľný. Tento prelomový vynález je výsledkom dlhoročného výskumu realizovaného priamo v Bratislavskom kraji a predstavuje revolučnú odpoveď na globálnu krízu plastového odpadu. Za tento výnimočný prínos získal aj prestížne ocenenie Vedec roka a Cenu za transfer technológií. Okrem vedeckej práce sa aktívne venuje prepájaniu akademického prostredia s priemyselnou praxou, úspešne transformuje výsledky laboratórneho výskumu do praxe a spoluprácou s miestnymi inovačnými firmami priamo v regióne prispieva k rozvoju znalostnej ekonomiky a k vytváraniu pracovných miest s vysokou pridanou hodnotou v Bratislavskom kraji. Ako pedagóg formuje nové generácie odborníkov a vedcov, pričom inšpiruje mladých študentov, aby svoje vedomosti uplatňovali v prospech regiónu i celého Slovenska. Je autorom patentov a odborných publikácií s medzinárodným ohlasom. Napriek svetovým úspechom zostáva hrdým obyvateľom Mesta Pezinok, kde je aj poslancom v mestskom zastupiteľstve a svojím pôsobením dokazuje, že špičková svetová veda sa dá úspešne rozvíjať aj dom. Je vnímaný ako lokálpatriot, morálny vzor a významná osobnosť verejného života. Ocenenie by bolo zaslúženým uznaním jeho výnimočného príspevku k udržateľnej budúcnosti Bratislavského kraja. Jeho práca v boji proti mikroplastom a hľadani ekologických alternatív je priamym príspevkom k ochrane prírodného dedičstva nášho regiónu pre ďalšie generácie. V tomto roku oslávi životné jubileum – 65 rokov.

Príloha č. 2 – Zoznam nominácií na Ocenenia BSK za rok 2025 odporúčaný Výberovou komisiou pre Ocenenia BSK

prof. MUDr. Mária Šustrová, CSc.

lekárka, vysokoškolská profesorka a významná osobnosť starostlivosti o ľudí s Downovým syndrómom na Slovensku

navrhovateľ: Ing. Edit Valacsai, starostka Obce Malinovo

stručný popis, zdôvodnenie nominácie: Je jednou z najvýznamnejších osobností slovenskej medicíny v oblasti klinickej imunológie, alergológie a sociálnej práce so zdravotne znevýhodnenými. Svoju profesiu a vedeckú činnosť neustále aktívne vykonáva s vysokým nasadením a neúnavnou energiou. Po absolvovaní Lekárskej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave pôsobila na viacerých špičkových pracoviskách a významne sa podieľala na rozvoji klinickej imunológie na Slovensku. Založila odborné pracoviská zamerané na starostlivosť o ľudí s Downovým syndrómom, vytvorila systém komplexnej zdravotnej a sociálnej podpory a aktívne sa zapájala do medzinárodnej spolupráce v rámci európskych organizácií. Medzi najvýznamnejšie výsledky jej liečebno-preventívnych činností možno zaradiť zavedenie nových metodických postupov klinickej biochémie do klinickej praxe v Detskej fakultnej nemocnici s poliklinikou; založenie oddelenia klinickej imunológie v DFNSP; založenie centra a neskôr ambulancie pre Downov syndróm v Ústave preventívnej a klinickej medicíny (SZU); vypracovanie programu „Optimálnej zdravotníckej starostlivosti pre deti a dospelých s Downovým syndrómom“ na Slovensku; a tiež je garantom sledovania imunologických zmien a liečby u ľudí s Downovým syndrómom v rámci EDSA (European Down Syndrome Association). Je členkou množstva spoločností a výborov doma aj v zahraničí a predsedníčkou mimovládnych organizácií pre zdravotne postihnutých. Popri klinickej a vedeckej práci sa dlhodobo venuje pedagogickej činnosti a výchove nových generácií odborníkov na viacerých slovenských univerzitách. Bola účastníčkou a prednášajúcou na významných medzinárodných konferenciách po celom svete (Európa, USA, Kanada, Južná Amerika, Blízky Východ, Austrália). Je laureátkou veľkého počtu rozmanitých domácich (napríklad Krištáľové krídlo za Medicínu a vedu, štátne vyznamenanie Pribinov kríž III. triedy udelený prezidentkou SR) aj medzinárodných ocenení. Jej celoživotná práca má výrazný humanitný a spoločenský rozmer.

prof. Dr. Ing. arch. Henrieta Moravčíková

vysokoškolská pedagogička, teoretička architektúry a medzinárodne uznávaná expertka na architektúru 20. storočia

navrhovateľ: Mgr. Ján Buocik, poslanec BSK

stručný popis, zdôvodnenie nominácie: Jedna z najvýznamnejších osobností výskumu architektúry a urbanizmu na Slovensku s výrazným medzinárodným presahom. Dlhodobo pôsobí v Slovenskej akadémii vied a na Fakulte architektúry a dizajnu Slovenskej technickej univerzity v Bratislave, kde sa venuje vedeckej, pedagogickej aj organizačnej činnosti. Vo svojom výskume sa zameriava na modernú architektúru 20. storočia, urbanistický vývoj miest, povojnový modernizmus a ochranu architektonického dedičstva. V rokoch 1996 až 2009 bola šéfredaktorkou časopisu Arch o architektúre a inej kultúre. Dnes predsedá redakčnej rade časopisu Architektúra & Urbanizmus. Je autorkou a spoluautorkou viacerých zásadných monografií, ktoré formovali odborný diskurz doma aj v zahraničí a získali prestížne ocenenia. Svojou činnosťou otvorila viaceré nové tematické okruhy architektonického výskumu, ako napríklad tvorbu architektov národnostných menšín na Slovensku, tvorbu prvej generácie architektiek na Slovensku, architektonické dedičstvo hromadnej bytovej výstavby, ideologické súvislosti architektúry totalitných režimov, hodnotenie a ochranu diel druhej polovice minulého storočia či vzťah moderných architektonických a urbanistických koncepcií k tradičným mestským štruktúram. Výsledky výskumu urbanistického plánovania v Európe podnietili viaceré medzinárodné spolupráce. Od roku 2000 pôsobí ako predsedkyňa slovenskej pracovnej skupiny DOCOMOMO – medzinárodnej organizácie na výskum a ochranu modernej architektúry. Publikovala stovky štúdií a kritik, aktívne sa podieľa na medzinárodných výskumných projektoch, výstavách a dokumentárnych filmoch, pričom jej práca významne prispieva k lepšiemu pochopeniu kultúrnej identity a historickej continuity architektúry v stredoeurópskom priestore. Publikovaniu a popularizácii v oblasti architektúry na Slovensku sa venuje minimum osôb, tak navrhovateľ navrhuje udeliť pani Moravčíkovej ocenenie ako výnimočnej osobnosti Bratislavského kraja s celoslovenským presahom.

Nominácie na udelenie ocenenia Pamätný list Samuela Zocha za rok 2025

PaedDr. Rastislav Mráz

majster sveta a dlhoročný reprezentant našej krajiny v karate, tréner a významná osobnosť športovej výchovy na Slovensku aj v zahraničí

navrhovateľ: Ing. Peter Rozložník

stručný popis, zdôvodnenie nominácie: Je majstrom sveta a dlhoročným reprezentantom Československa a Slovenska v karate. Sedemnášť rokov pôsobil ako hlavný tréner slovenskej reprezentácie v disciplíne kumite a Slovenský zväz karate ho zaradil medzi našich historicky najúspešnejších trénerov. Pre Slovensko svojho času získal prvú a jedinou zlatú medailu z Majstrovstiev sveta seniorov, robil to bez nároku na honorár. Ako predseda Karate klubu IPPON sa viac než tri desaťročia venuje systematickej práci s deťmi, mládežou a dospelými, ktorých vychoval k športovým úspechom aj morálnym hodnotám. Za tie roky prešlo jeho trénerskými rukami viac ako tritisíc žiakov a viacerých priviedol k úspechom na majstrovstvách Slovenska, Európy aj sveta či vo Svetových a Európskych pohároch. Je uznávaný a rešpektovaný majster aj priamo v Japonsku, ktoré pravidelne navštevuje a kde sa bojovému umeniu karate neprestajne učí od najväčších japonských majstrov. Za jeho majstrovstvo a prínos pre svetové karate mu bol v Japonsku udelený prestížny najvyšší samurajský titul Hanshi (strážca samurajskej cti) a technický stupeň 8. DAN. Okrem Japoncov sú na svete len dvaja s takýmto vysokým ocenením. Karate učí nielen na Slovensku, ale po celom svete. Svojim žiakom nevštepuje len dokonalosť v bojovom umení, ale najmä vyššie morálne hodnoty a empatiu. Popri športovej činnosti sa venuje aj charitatívnym aktivitám a podporuje zdravotnícke zariadenia – z úcty k životu zakúpil pre Novorodenecké oddelenie a neonatológiu v Ružinovskej nemocnici diagnostické prístroje a rôzne vybavenie v hodnote 30-tisíc eur. Svojou činnosťou presahuje rámec športu a má výrazný spoločenský dosah. Navrhovateľ navrhuje udeliť Rastislavovi Mrázovi ocenenie za dlhoročný športový rozvoj detí a mládeže a reprezentáciu Bratislavského kraja doma aj v zahraničí.

Ing. Róbert Mezík

paralympijský športovec v boccii

navrhovateľ: Bc. Róbert Ďurkovič, Športový klub ALTIUS

stručný popis, zdôvodnenie nominácie: Narodil sa s detskou mozgovou obrnou. Športu boccia sa venuje od roku 2006 v Športovom klube ALTIUS v Bratislave, ktorého členom je doteraz. Od roku 2009 je tiež stálym členom športovej reprezentácie Slovenska v rámci Slovenského zväzu telesne postihnutých športovcov. V rámci účasti na medzinárodných podujatiach sa mu v roku 2025 podarilo získať pre Slovensko a pre Bratislavský samosprávny kraj medailu na každom podujatí, na ktorom sa v tomto roku zúčastnil: Medzinárodný Challenger vo Fínsku – 2. miesto v súťaži jednotlivcov a 2. miesto v súťaži tímov, Majstrovstvá Európy v Chorvátsku – 1. miesto v súťaži jednotlivcov a 3. miesto v súťaži tímov, Svetový pohár v Brazílii – 2. miesto v súťaži jednotlivcov, Svetový pohár v Kórei – 3. miesto v súťaži jednotlivcov, Svetový pohár v Portugalsku – 3. miesto v súťaži tímov. Aktuálna pozícia v rámci svetového rebríčka BISFed: 3. miesto jednotlivci/muži. V roku 2001 úspešne dokončil štúdium na Fakulte hospodárskej informatiky Ekonomickej univerzity v Bratislave a venuje sa tvorbe a programovaniu informačných systémov. Aktuálne pracuje ako špecialista správy informačných systémov pre Slovenský zväz telesne postihnutých športovcov. Navrhovateľ navrhuje oceniť Róberta Mezíka za dosiahnuté významné športové výsledky v paralympijskom športe boccia.

Príloha č. 2 – Zoznam nominácií na Ocenenia BSK za rok 2025 odporúčaný Výberovou komisiou pre Ocenenia BSK

Ing. Soňa Kopčoková

vrcholová športovkyňa a ultramaratónkyňa s mimoriadnymi medzinárodnými úspechmi, držiteľka rekordu

navrhovateľ: Zuzana Iváková, starostka Obce Marianka

stručný popis, zdôvodnenie nominácie: Výnimočná športovkyňa patrí medzi najvýraznejšie osobnosti slovenského vytrvalostného športu. Dlhodobo dosahuje mimoriadne úspechy na medzinárodnej úrovni. Presadila sa najskôr ako úspešná reprezentantka v body fitness, kde získala tituly majsterky sveta aj Európy. Po ukončení „fitness“ kariéry sa začala venovať extrémnym ultramaratónskym výzvam. Ako prvá Slovenka úspešne dokončila ultramaratón Ultra Gobi 400 km v extrémnych klimatických podmienkach čínskej púšte a drží tiež oficiálny rekord (11 dní 15 hodín 30 minút) na Ceste hrdinov SNP z Dukly do Bratislavy (770 km) v režime „self-supported“ (bez akejkoľvek podpory). Svojimi výkonmi, disciplínou a vytrvalosťou reprezentuje obec Marianka a Bratislavský kraj doma i v zahraničí a inšpiruje širokú verejnosť k aktívnemu a zdravému životnému štýlu.

prof. Ing. Alexander Kaszonyi, PhD.

univerzitný profesor a odborník v oblasti chemickej technológie a zelených procesov

navrhovateľ: JUDr. Monika Beňová Makkiová, poslankyňa BSK

stručný popis, zdôvodnenie nominácie: Univerzitný profesor v odbore chemické technológie – vývoj moderných zelených technológií na báze katalyzovaných i nekatalyzovaných procesov je významným slovenským vedcom a spoluautorom vyše 150 publikácií vo vedeckých a odborných časopisoch a zborníkoch, 19 patentov, množstva prednášok na vedeckých podujatiach, výskumných správ a výskumných projektov. Pôsobí na Fakulte chemickej a potravinárskej technológie STU, kde zastával viaceré vedúce akademické funkcie. Jeho práca významne prispela k rozvoju vedeckého poznania a aplikovaného výskumu na Slovensku. Okrem toho sa aktívne zapája do života v Obci Tomášov, či už ako poslanec obecného zastupiteľstva a člen Obcej rady počas 5 volebných období, ako zástupca starostu počas 2 volebných období, či ako predseda i člen komisie životného prostredia. Je to nielen veľký odborník vo svojom odbore, ale hlavne človek s veľkým srdcom, vždy nápomocný a ochotný poradiť a pomôcť. V roku 2025 oslávil významné životné jubileum – 75 rokov.

Mgr. Daniel Furka, PhD. MLJ. a Mgr. Samuel Furka, PhD. MLJ.

vysokoškolskí učitelia, vedeckí pracovníci, autori zdravotníckych prístrojov a pomôcok, výrobcovia retro motobicyklov

navrhovateľ: Dominik Vrba, poslanec BA-Rača

stručný popis, zdôvodnenie nominácie: Dvojčatá Daniela a Samuela Furkovcov priviedol ich záujem o medicínu a vedu na Prírodovedeckú fakultu Univerzity Komenského v Bratislave, kde vyštudovali dva odbory, a to biochémiu a fyzikálnu a teoretickú chémiu. Aktuálne pracujú na Univerzite Komenského ako vysokoškolskí učitelia a vedeckí pracovníci s pracovným tímom v SR, Kanade (University of Toronto), Anglicku (National Physical Laboratory, London), Taliansku (University Parthenome, Neapol), v Keni (Kalacha Hospital) a na Kube (University Matanzas). Počas pandémie COVID-19 vyvinuli a bezodplatne vyrábali vlastný núdzový pľúcny ventilátor, ktorý sa využíval predovšetkým v Brazílii, Keni a Indii. V Keni zároveň budujú púštnu nemocnicu v Kalacha (okres Marsabit). Veľký úspech zožal aj ich posledný prístroj – Quantum, ktorý z ľudských telesných tekutín a stolice dokáže za 10 sekúnd odhaliť až 40 ochorení (napr. cukrovka, poškodenie orgánov, onkologické ochorenie). Prístroj sa momentálne testuje na preliminárnu a prevenčnú diagnostiku v Brazílii, Keni, Kanade, Rakúsku a na Kube. Každý jeden vývoj a výrobu takýchto zdravotníckych pomôcok si financujú z vlastných zdrojov. Okrem výroby zdravotníckych prístrojov sa už 12 rokov zaoberajú aj retro motobicyklami, ktoré vyrábajú na Rendezi na Dopravnej 57 pod vlastnou značkou Furkamotors a tešia sa z nich zákazníci nielen zo Slovenska, ale aj z celého sveta. Navrhovateľ navrhuje bratov oceniť za výskum, vývoj a výrobu vlastných zariadení, ktoré pomáhajú a využívajú ľudia na celom svete a za prínos inovácií v oblasti zdravotníctva a medicíny.

Príloha č. 2 – Zoznam nominácií na Ocenenia BSK za rok 2025 odporúčaný Výberovou komisiou pre Ocenenia BSK

SOLAR Hvezdáreň Senec

občianske združenie, ktoré podporuje rozvoj a výučbu astronómie a prírodných vied medzi mládežou a širokou verejnosťou

navrhovateľ: Ing. Mária Hudáková, poslankyňa BSK

stručný popis, zdôvodnenie nominácie: Občianske združenie prevádzkuje hvezdáreň na ZŠ s vyučovacím jazykom maďarským Alberta Molnára Szencziho od roku 2006, hoci vznik hvezdárne sa datuje od roku 1982, kedy bola na strechu školy osadená kupola. Od roku 2006 slúži hvezdáreň obyvateľom Senca a okolia a rozširuje záujem o astronómiu a príbuzné vedné odbory medzi žiakmi MŠ, ZŠ, SŠ a širokou verejnosťou. Cieľom je vybudovať metodicko-popularizačné centrum astronómie, ktoré organizuje popularizačné prednášky popredných slovenských aj zahraničných astronómov a vedeckých pracovníkov, nočné a denné astronomické pozorovania pre verejnosť, premietanie filmov a vytvára priestor a technické zázemie pre členov OZ a školských záujmových krúžkov. OZ disponuje najväčším verejne prístupným ďalekohľadom v Bratislavskom kraji. V roku 2017 spustilo prevádzku nafukovacieho planetária s najvyšším rozlíšením na Slovensku, pričom výrobu projekčného modulu realizovalo svojpomocne s finančnou podporou Mesta Senec, Bratislavského samosprávneho kraja a z 2% z daní. V roku 2019 získalo OZ od Slovenskej astronomickej spoločnosti SAV Čestné uznanie s plaketou za mimoriadny prínos k popularizácii astronómie. OZ v spolupráci s profesionálnymi dabingovými hercami produkuje slovenské znenia náučno-propagačných dokumentárnych filmov, ktoré sú zdarma dostupné pre digitálne planetária na Slovensku. V roku 2023 realizovalo OZ spolu s neziskovou organizáciou Centrum SLNIEČKO vznik prvého náučného animovaného filmu „KOZMO a jeho dobrodružstvá“ určeného pre planetária. Členovia OZ vykonávajú všetky tieto aktivity pre školy a verejnosť vo svojom voľnom čase a bez nároku na honorár. Predsedníčkou OZ je Klára Baloghová, aktívnymi členmi Jaroslav Šimon a Peter Veress, ktorým pomáha množstvo podporovateľov OZ.

Ivan Popovič

slovenský výtvarník, animátor, režisér, ilustrátor a spisovateľ, zakladateľská osobnosť slovenského animovaného filmu

navrhovateľ: MUDr. Dana Čahojová, poslankyňa BSK, starostka BA-Karlova Ves

stručný popis, zdôvodnenie nominácie: Síce vyštudoval geografiu a kartografiu, no už od šesťdesiatych rokov 20. storočia sa profesionálne venuje výtvarnej a audiovizuálnej tvorbe ako slobodný umelec. Dlhodobu spolupracoval so Slovenskou filmovou tvorbou a Slovenskou televíziou, kde sa stal jednou z kľúčových osobností formovania a rozvoja slovenského animovaného filmu. Je autorom námetov, scenárov a výtvarných riešení desiatok animovaných filmov, večerníčkov a televíznych seriálov, z ktorých mnohé aj sám režíroval. V oblasti filmu vytvoril viac ako 40 animovaných diel pre kino a televíziu. Medzi najznámejšie patria „Pingvin“, „Socha“, „Panpulóni“, „Boli tu Ufóni“, „Hlavičkove rozprávky“ a oceňovaný seriál „Mať tak o koliesko viac!“. Od roku 1992 vedie štúdio MY STUDIO, v ktorom vznikli desiatky animovaných reklám a televíznych spotov pre domácich aj zahraničných klientov. Ako ilustrátor sa podieľal na viac než 50 knižných tituloch, najmä pre deti, no aj pre dospelých čitateľov, a je aj autorom vlastnej literárnej tvorby. Jeho dielo sa vyznačuje osobitým poetickým a satirickým humorom, civilnou kresbou a schopnosťou citlivo reagovať na spoločenské témy. Za svoju filmovú a literárnu činnosť získal množstvo domácich aj medzinárodných ocenení, vrátane hlavných cien na festivaloch v Berlíne, Paname, Mníchove, viacerých Prémii Igric a Ceny Ľudovíta Fullu. Patrí k najvýraznejším osobnostiam slovenskej výtvarnej a audiovizuálnej kultúry druhej polovice 20. storočia a jeho tvorba má trvalú umeleckú aj spoločenskú hodnotu.

JUDr. Štefan Martinkovič

právník, advokát, dlhoročný pracovník Matice slovenskej, zborový dirigent a vedúci spevokolu, popularizátor ľudových piesní a kultúrneho dedičstva Záhoria

navrhovateľ: Ing. Jozef Krúpa, poslanec BSK, starosta BA-Záhorská Bystrica

stručný popis, zdôvodnenie nominácie: Právnickú fakultu UK v Bratislave ukončil v roku 1981 rigoróznou skúškou z oblasti štátneho práva. Popri právnickom vzdelaní absolvoval aj dva semestre štúdia kompozície a dirigovania na VŠMU v Bratislave, čím položil základy svojej celoživotnej hudobnej a kultúrnej činnosti. Profesionálne pôsobil v ústredných orgánoch viacerých dobrovoľných spoločenských organizácií, okrem iného vo Zväze mládeže v Slovenskej vedecko-technickej spoločnosti či vo Zväze slovenských vedecko-technických spoločností. Dlhé roky bol zapísaný v Komore komerčných právnikov, neskôr ako advokát v slobodnom povolání. Významnú časť svojho života zasvätil práci v Matici slovenskej, kde pôsobil v rôznych funkciách v oblasti kultúry už od roku 1968. Ako predseda sa aktívne zapájal do činnosti Krajskej rady Matice slovenskej Bratislavského kraja a tiež dlhodobo viedol Miestny odbor Matice slovenskej v Záhorskej Bystrici. Od roku 2010 bol členom, podpredsedom a predsedom Dozorného výboru Matice slovenskej, pôsobil v jej Historickom odbore a bol tiež členom redakčnej rady Slovenských národných novín. Je porotcom pre prozaické a poetické prvotiny v súťaži Jahodový kvet pod záštitou Miestneho odboru Matice slovenskej v Rači. Zastáva tiež funkciu predsedu Kontrolnej komisie Spolku slovenských spisovateľov. V roku 2018 založil Záhorský festival ľudovej piesne v Záhorskej Bystrici, ktorý každoročne organizuje ako dramaturg a autor scenára. Festival sa stal významným podujatím regionálneho kultúrneho života a vystupuje aj v zahraničí (Česko, Rakúsko, Chorvátsko). Ako zbormajster a akordeonista vedie zmiešaný Spevokol Bystričan, ktorého hlavným repertoárom sú ľudové piesne z oblasti Záhoria, ktoré upravuje pre spev sólistov i zboru. Spevokol pravidelne vystupuje na kultúrnych podujatiach doma aj v zahraničí a reprezentuje tradičné folklórne piesne. Je spoluautorom odborných publikácií a aktívne sa venuje popularizácii významných národných a kresťanských slovenských osobností. Svojou dlhoročnou činnosťou výrazne prispel k zachovaniu a šíreniu kultúrneho dedičstva Záhoria a Bratislavského kraja. V roku 2024 bol ocenený ako významná osobnosť v oblasti šírenia kultúrneho dedičstva v Záhorskej Bystrici. V roku 2025 oslávil životné jubileum – 80 rokov.

PhDr. Erika Tichá, PhD.

špeciálna pedagogička a odborníčka na včasnú intervenciu, zakladateľka centra podpory rodín s deťmi so zdravotným znevýhodnením

navrhovateľ: PhDr. Marica Šiková, riaditeľ odboru sociálnych vecí BSK

stručný popis, zdôvodnenie nominácie: Svoj profesionálny život zasvätila podpore rodín s deťmi so zdravotným znevýhodnením a rozvoju multidisciplinárnej spolupráce odborníkov. Patrí k popredným slovenským odborníčkam v oblasti špeciálnej a liečebnej pedagogiky a včasnej intervencie – ako teoretička, praktička, výskumníčka, autorka metodík, líderka v budovaní podpory pre rodiny s deťmi s rizikovým vývinom. Dlhodobo sa venuje rozvoju služby včasnej intervencie na Slovensku a rodinám v krízových situáciách poskytuje diagnostiku, stimuláciu, terapiu a poradenstvo. Je aktívna v akademickej sfére i v praktickom prostredí ako mentorka, lektorka, obhajkyňa záujmov rodín a poskytovateľov včasnej intervencie. Je členkou viacerých expertných skupín rezortov sociálnych vecí, školstva, zdravotníctva. Je zakladateľkou neziskovej organizácie Centrum včasnej intervencie Bratislava. Systematicky buduje kvalitné služby pre rodiny v ich prirodzenom domácom prostredí. Taktiež je zakladateľkou a riaditeľkou Súkromného špecializovaného centra poradenstva a prevencie včasnej intervencie pre deti do siedmeho roku veku v Bratislave a zakladateľkou Modelovej špeciálno-pedagogickej poradni pri UK v Bratislave. Je autorkou a spoluautorkou množstva odborných publikácií, metodík a vedeckých prác (doma i v zahraničí), prepája odborníkov z rôznych profesií ako psychológovia, špeciálni pedagógovia, sociálni pracovníci, logopédi, fyzioterapeuti, čím vytvára komplexnú podporu pre rodiny s deťmi s vývinovými ťažkosťami. Aktívne sa podieľa na vzdelávaní odborníkov a tvorbe systémových riešení v oblasti sociálnych služieb a vďaka jej iniciatívam je služba včasnej intervencie nielen kvalitnejšia, ale aj dostupnejšia.

Príloha č. 2 – Zoznam nominácií na Ocenenia BSK za rok 2025 odporúčaný Výberovou komisiou pre Ocenenia BSK

Mgr. Katarína Baginová, PCC (ICF) a Ing. Kamil Bagin

manželia prepájajúci folklór, kultúru a prácu s rodinami a šíriaci osvetu v témach komunikácie a vzťahov nielen v Bratislavskom kraji

navrhovatelia: Ing. Martin Chren, poslanec BSK, starosta BA-Ružinov

navrhovateľ 2: Mgr. et Mgr. Marek Machata, poslanec BSK

navrhovateľ 3: Ing. Martin Patoprstý, poslanec BSK

stručný popis, zdôvodnenie nominácie: Manželia Baginovci dlhodobo rozvíjajú kultúrny a komunitný život v Bratislavskom kraji cez Detský folklórny súbor Kremienok a Občianske združenie Poradenské centrum pre rodinu – FAMILY GARDEN. Kremienok už 35 rokov vychováva deti k úcte k tradíciám, aktuálne združuje vyše stovky detí a absolvoval viac ako 700 vystúpení doma i v zahraničí, čím stabilne reprezentuje kraj. Katarína Baginová je zakladateľkou súboru, jeho choreografkou a umeleckou vedúcou a Kamil Bagin zabezpečuje organizačné a komunitné zázemie súboru. V OZ Poradenské centrum pre rodinu – FAMILY GARDEN pôsobí Katarína Baginová ako riaditeľka, koučka, lektorka a mentorka a Kamil Bagin ako projektový manažér a lektor. Realizujú preventívne a vzdelávacie programy pre páry a rodiny. Centrum v Bratislavskom kraji vybudovalo funkčný ekosystém prevencie a vzdelávania pre páry a rodičov od koučingu cez kurzy až po poradňu, čo dlhodobo zvyšuje kvalitu rodinného života. Vplyv centra presahu individuálnu pomoc – cez workshopy, médiá a spolupráce so školami a inštitúciami mení kultúru komunikácie v rodinách a posilňuje komunitné väzby v kraji. Profesionálne vedenie manželov Baginovcov spája prax s jasnou metodikou, prináša merateľné zlepšenia (stabilnejšie vzťahy, lepšia komunikácia) a vyvoláva trvalý dopyt zo strany miestnych komunít. Ich spoločná práca prepája kultúru, výchovu a podporu rodín, a to od práce s deťmi Ružinove až po odborné kurzy a osvetu pre verejnosť. Vďaka systematickej činnosti a mediálnej osvete zvyšujú kvalitu komunitného života a budujú udržateľné formáty, ktoré prinášajú dlhodobý verejný prospech. Navrhovatelia navrhujú oceniť manželov spoločne za mimoriadny a trvalý prínos k rozvoju kultúrneho a rodinného zázemia Bratislavského samosprávneho kraja.

RNDr. Ján Maász

regionálny historik, publicista a autor, ktorý sa dlhodobo venuje dokumentovaniu histórie, kultúrnych tradícií a spoločenského života mestskej časti Bratislava-Čunovo

navrhovateľ: Gabriela Ferenčáková, starostka BA-Čunovo

stručný popis, zdôvodnenie nominácie: Jeho osobný aj odborný život je úzko spätý s Čunovom, kde sa narodil a kde aj žije. Vyštudoval matematiku na Prírodovedeckej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave. Svoju profesionálnu kariéru začal vo Výskumnom ústave výpočtovej techniky. Od roku 1995 pôsobí v automobilovom priemysle v oblasti automatizácie, ktorej sa venuje dodnes. Popri profesijnom živote sa dlhodobo venuje aj systematickému výskumu a dokumentovaniu histórie Čunova. Je autorom troch knižných publikácií, ktoré mapujú historický vývoj, kultúrne tradície a spoločenský život tejto lokality. Vo svojich dielach zhromaždil a spracoval rozsiahle množstvo archívnych materiálov, historických fotografií a svedectiev pamätníkov, čím vytvoril jedinečný dokumentačný fond s trvalou hodnotou. Osobitným prínosom jeho práce je dvojjazyčné spracovanie publikácií, ktorým významne prispel k uchovaniu jazykového a kultúrneho dedičstva regiónu. V roku 1989 inicioval založenie Chorvátskeho kultúrneho spolku, ktorému dlhodobo predsedá, a v rámci ktorého vychoval viaceré generácie miestnych folklórnych a speváckych súborov. Pod jeho vedením absolvovali desiatky vystúpení doma aj v zahraničí a vznikli mnohé zvukové a audiovizuálne záznamy. Jeho dielo výrazne posilnilo miestnu identitu, historické povedomie obyvateľov a zachovanie kultúrnej kontinuity regiónu a svojím rozsahom a kvalitou presahuje rámec bežnej regionálnej publikačnej činnosti. V roku 2026 oslavuje životné jubileum – 70 rokov. Navrhovateľ navrhuje udeliť Jánovi Maászovi ocenenie s poukazom na desiatky rokov trvajúcu aktívnu činnosť za zachovanie kultúrneho dedičstva.

Príloha č. 2 – Zoznam nominácií na Ocenenia BSK za rok 2025 odporúčaný Výberovou komisiou pre Ocenenia BSK

RNDr. Lýdia Šuchová

zakladateľka Equity o.z., aktivistka zasadzujúca sa za práva marginalizovaných skupín, bývalá učiteľka, mentorka učiteľov

navrhovateľ: Mgr. Ľuboš Tvrdoň, starosta Obce Lozorno

stručný popis, zdôvodnenie nominácie: Je významnou osobnosťou v oblasti vzdelávania a podpory sociálne znevýhodnených komunit na Slovensku. Vyštudovala fyziku na Univerzite Komenského v Bratislave, neskôr si doplnila pedagogické vzdelanie. Vyše 15 rokov pôsobila ako učiteľka fyziky a matematiky na viacerých bratislavských školách, no tiež bola riaditeľkou Základnej školy v Lozorne. Bola tiež poradkyňou podpredsedu vlády SR; riaditeľkou Agentúry na podporu výskumu a vývoja; na Prírodovedeckej fakulte Univerzity Komenského založila a Centrum projektovej spolupráce; od roku 2003 je doteraz expertkou na hodnotenie výskumných a vzdelávacích projektov na národnej aj medzinárodnej úrovni; od roku 2023 je mentorkou učiteľov v rámci činnosti Regionálnych centier pre podporu učiteľov. V roku 2008 založila občianske združenie Equity, ktoré sa zameriava na podporu sociálne znevýhodnených skupín, najmä Rómov žijúcich v osadách. Cieľom združenia je budovať mosty medzi majoritou a minoritami, podporovať vzdelávanie rómskych detí a mládeže formou osobnej motivácie a dlhodobého priateľstva. Aktívne sa angažovala aj v prípade policajnej razie v Moldave nad Bodvou v roku 2013, kde podporovala miestnych obyvateľov a usilovala sa o spravodlivé vyšetrenie udalostí. Je nositeľkou viacerých ocenení. Veľvyslanectvo USA jej v roku 2015 udelilo titul Woman of Courage. V rovnakom roku získala ocenenie Roma Spirit v kategórii mimovládnych organizácií a v r. 2012 bola ocenená ako Dobrovoľník roka v oblasti vzdelávania. V roku 2025 oslávila životné jubileum – 65 rokov. Navrhovateľ navrhuje oceniť Lýdiu Šuchovú za dlhoročné úsilie v oblasti vzdelávania, sociálnej inklúzie a boja za spravodlivosť.

PhDr. Lívia Matulová Osvaldová, CSc. a PhDr. Miloš Nemeček

ambiciózne osobnosti realizujúce projekt Senior Friendly na podporu, angažovanosť a záujem o zlepšenie a skvalitnenie života seniorov

navrhovateľ 1: Ing. Martin Chren, poslanec BSK, starosta BA-Ružinov

navrhovateľ 2: Mgr. et Mgr. Marek Machata, poslanec BSK

navrhovateľ 3: Ing. Martin Patoprstý, poslanec BSK

stručný popis, zdôvodnenie nominácie: Prostredníctvom občianskych združení Lívia Matulová Osvaldová (OZ Klub LUNA Senior Friendly) a Miloš Nemeček (OZ Bagar) spoločne organizujú celoslovenský projekt a súťaž o ocenenie Senior Friendly. Populácia starne a rastie počet seniorov a práve táto skupina obyvateľov je často na okraji záujmu a života spoločnosti. No aj seniorský vek sa dá prežiť aktívne, spokojne a plodne, k čomu možno prispieť otvorenejším, priateľskejším prístupom mladšej a strednej generácie i celej spoločnosti. Je kľúčové presadzovať filozofiu aktívneho starnutia a solidarity medzi generáciami. A na podporu, angažovanosť a záujem o zlepšenie a skvalitnenie života seniorov je tu už roky projekt Senior Friendly – priateľskí, otvorení a ústretoví seniorom. Hlavným cieľom je upriamiť pozornosť na tých, ktorí pomáhajú, aby sa seniorom žilo lepšie, kvalitnejšie a prispievajú svojimi aktivitami k zmene prístupu k seniorom. Tento zámer sa môže dosiahnuť zmenou postojov k starnutiu na úrovni spoločnosti i medzi zamestnávateľmi a zamestnancami, šírením pozitívnych príkladov z praxe a podporením témy širokou publicitou. Zámerom je oceniť tých, ktorí ponúkajú určité benefity, služby, výrobky, výhody a možnosti uplatnenia pre seniorov v rôznych oblastiach. Pani Matulová Osvaldová a pán Nemeček už roky pomáhajú seniorom a vďaka nim táto platforma ocenení oslavuje už 10. výročie. Ich aktivity sú zmapované na stránke www.seniorfriendly.sk, kde pravidelne informujú aj o nových podujatiach a konferenciách. Navrhovatelia navrhujú oceniť tieto dve osobnosti spoločne za ich nespochybniteľný prínos a angažovanosť v oblasti zlepšenia a skvalitnenia života seniorov.

Príloha č. 2 – Zoznam nominácií na Ocenenia BSK za rok 2025 odporúčaný Výberovou komisiou pre Ocenenia BSK

Ing. Silvia Krkošková

zakladateľka chránenej dielne TOP-ART a výrazná osobnosť sociálneho podnikania, ktorá sa dlhodobo venuje pracovnej a sociálnej inklúzii zdravotne znevýhodnených ľudí

navrhovateľ: Mgr. Matúš Čupka, starosta BA-Nové Mesto

stručný popis, zdôvodnenie nominácie: Vyštudovala Stavebnú fakultu Slovenskej technickej univerzity v Bratislave, no postupne sa jej profesionálny život začal orientovať na sociálnu oblasť a pomoc znevýhodneným skupinám. Zlomovým momentom v jej živote bola osobná skúsenosť spojená so starostlivosťou o zdravotne znevýhodnené dieťa, ktorá jej poskytla hlboké porozumenie potrieb rodín a ľudí v podobnej životnej situácii. Na základe tejto skúsenosti založila chránenú dielňu TOP-ART, ktorá má svoje zázemie v mestskej časti Bratislava – Nové Mesto a od roku 2011 poskytuje bezpečný pracovný priestor pre zmysluplné uplatnenie a sociálnu inklúziu zdravotne znevýhodneným ľuďom. V chránenej dielni sa venujú výrobe darčkových a reklamných predmetov, dekorácií, aranžmánov, príprave a výzdobe svadieb a spoločenských podujatí, pričom zamestnanci sa učia pracovným návykom, samostatnosti a zodpovednosti. Chránená dielňa TOP-ART pomáha aj iným chráneným dielňam či domovom sociálnych služieb tým, že ponúka ich výrobky a výťažok z predaja im odovzdáva. Popri hlavnej činnosti sa aktívne venuje aj vzdelávaniu a rozvoju tvorivosti detí, mládeže a dospelých prostredníctvom kreatívnych dielní a kurzov. V roku 2020 sa podieľala na vzniku druhej chránenej dielne – kaviarne Kolečko na Fakulte architektúry a dizajnu Slovenskej technickej univerzity, ktorá prepája akademické prostredie so sociálnym podnikaním a podporuje zamestnávanie zdravotne znevýhodnených ľudí. Jej angažovanosť, empatia a vytrvalosť majú dlhodobý pozitívny dopad na jednotlivcov, ich rodiny aj širšiu spoločnosť a významne posilňujú hodnoty solidarity, inklúzie a komunitnej zodpovednosti v Bratislavskom kraji.

Materiál spracovala: Mgr. Janka Luňáková, odbor komunikácie a marketingu

Nominácia na udelenie ocenenia Historická osobnosť regiónu za rok 2025

prof. Ing. Štefan Nosál

* 20. 1. 1927, Hriňová

† 22. 7. 2017, Bratislava

významný slovenský choreograf, pedagóg a dlhoročný umelecký vedúci tanečného súboru Lúčnica

Prof. Štefan Nosál bol významný slovenský choreograf, pedagóg a dlhoročný umelecký vedúci tanečného súboru **Lúčnica**. Jeho meno je pevne späté s profesionálnym spracovaním slovenského ľudového tanca a s jeho medzinárodnou prezentáciou.

Po maturite na gymnáziu v Banskej Bystrici prišiel do Bratislavy v roku 1948 študovať na **Fakulte inžinierskeho staviteľstva SVŠT**, ale popri štúdiu sa zapojil do formujúceho sa tanečného prostredia. V roku 1949 sa stal členom skupiny, známej ako Odzemkári, a v roku 1951 po odchode zakladajúcich členov Lúčnice sa stal **umeleckým vedúcim a choreografom Lúčnice**. Funkciu umeleckého vedúceho a choreografa zastával až do roku 2017, čo predstavuje **nepretržité pôsobenie viac než 65 rokov** – unikát v slovenskom aj svetovom kontexte.

V rokoch 1953 – 1957 študoval choreografiu na **Vysokej škole múzických umení v Bratislave** pod vedením Roberta Brauna a Jana Reimoseru. Ako pedagóg pôsobil na VŠMU od roku 1966, neskôr ako vedúci **Katedry tanečnej tvorby (1972–1992)** a v roku 1980 bol menovaný profesorom. Vychoval generácie tanečníkov a choreografov, medzi jeho študentov patrili napríklad Ján Ďurovčík, Ján Jamriška či Pavol Bútor.

Prof. Nosál vytvoril **viac ako 100 tanečných kompozícií a tematicky koncipovaných celovečerných programov** pre Lúčnicu. Medzi nich patria tance ako *Zbojnický tanec* (1950), *Detvianska veselica* (1952), *Radvanský jarmok*, či *Vitaj jar!*, *celovečerný program To je Lúčnica*, *Elán a Lúčnica*, *Karpaty* a ďalšie. Spolupracoval aj s divadlami a súbormi doma a v zahraničí – **SND** (choreografie k operám a baletom vrátane *Krútnava*, Na skle maľované, *Beg Bajazid*, *Jánošík* či *Ej, husári*), **Národné divadlo Praha**, **Kráľovská opera v Antverpách**, **ČSSPaT**, **Vojenský umelecký súbor Ondráš**, a podieľal sa na filmoch a televíznych inscenáciách, napr. *Rodná zem*, *Rok na dedine*.. Jeho tvorba charakterizuje **špecifický štýl javiskovej štylizácie slovenského ľudového tanca**, založený na osobnom poznaní folklóru, dlhodobých odborných výskumoch a originálnom umeleckom jazyku. Pod jeho vedením Lúčnica absolvovala tisíce vystúpení v **viac ako 60 krajinách sveta**, vrátane významných svetových koncertných sál a operných domov.

Vo svojej pedagogickej činnosti pôsobil na **Vysokej škole múzických umení v Bratislave** od roku **1966**, neskôr ako vedúci **Katedry tanečnej tvorby (1972–1992)** a od roku **1982 s titulom profesor** až do roku 2003. Publikoval odborné diela, z ktorých významná bola vysokoškolská učebnica *Choreografia ľudového tanca* (1984, s reedíciou 1991). Okrem toho je autorom viacerých kníh o choreografii, napríklad *Môj život Lúčnica* (2000).

Štefan Nosál mal šťastné aj rodinné zázemie. Manželka Viera, rodená Brychtová tancovala v súbore, neskôr sa z nej stala popredná etnografka, ktorá sa zaoberala problematikou ľudového odevu (napr. Slovenský ľudový odev, 1983) a bola aj prvou „domácou“ recenzentkou jeho diel. Dcéra Barbora, tiež tancovala v Lúčnici a neskôr svoj zástoj rozšírila aj konferovala programy v anglickom jazyku. Vydala sa za hudobníka Jozefa Ráža, protagonistu skupiny Elán, čo vyvrcholilo v programe Elán a Lúčnica (1994) a pesničke Tanečnice z Lúčnice.

Príloha č. 2 – Zoznam nominácií na Ocenenia BSK za rok 2025 odporúčaný Výberovou komisiou pre Ocenenia BSK

Za svoj prínos v oblasti tanečného umenia a kultúry získal rad ocenení: **Zaslúžilý umelec (1968)**, **Národný umelec (1980)**, **Rád Ľudovíta Štúra II. triedy (1997)**, **Cena ministra kultúry (2001)**, **Krištáľové krídlo (2001)**, Medailu G.D. Licharda (2002), stal sa čestným občanom Hriňovej (2006). Prevzal Cenu Pavla Straussa (2010) za trvalý prínos v oblasti kultúry a umenia. Stal sa laureátom Pribinovho kríža (2007) za významné zásluhy a kultúrny rozvoj SR. Minister zahraničných vecí a európskych záležitostí mu udelil Zlatú plaketu (2017) za výnimočný celoživotný umelecký prínos a vynikajúcu prezentáciu v oblasti slovenskej kultúry v zahraničí; udelil mu cenu Matice slovenskej za prezentáciu slovenského umenia doma i v zahraničí.

Prof. Štefan Nosál zomrel **22. júla 2017 v Bratislave** vo veku 90 rokov. Jeho menu sa pripisuje formovanie osobitného umeleckého štýlu Lúčnice a jeho meno ostáva pevne späté s históriou slovenského scénického folklóru.